

RUTES PER REUS I EL SEU ENTORN

A PEU I EN BICICLETA

RUTESREUS

XARXA D'ITINERARIS DE SALUT I PAISATGE

RUTES PER REUS I EL SEU ENTORN

Ajuntament de Reus, 2018

Textos: Meritxell Omella Aznar

Assessorament lingüístic: Gema Moraleda

Fotografies: Rafael López-Monné, Ajuntament de Reus

Plànols cartogràfics: Editorial Piolet

Disseny i maquetació: Ovni comunicació visual

Impressió: Arts Gràfiques Rabassa

Dipòsit legal: T 1219-2018

Pròleg

L'Stéphane Brosse, un dels millors alpinistes d'aquest segle, deia que ser lliure és poder triar el teu propi camí en cada moment. Com a aficionat a l'excursionisme i a l'alpinisme, fundador de l'Agrupament Escolta i Guia Ben Enllà i amant de la natura sempre he tingut la necessitat de conèixer nous camins, rutes i indrets tan de l'entorn més proper com de llunyans. És per aquest motiu que des de la Regidoria de Medi Ambient hem

volgut editar una guia que té com a objectiu donar a conèixer els camins del nostre terme municipal, actualitzar la guia itineraris rurals anterior i també d'ampliar el coneixement global del territori que ens envolta.

En una sola publicació s'integren les rutes saludables urbanes, Rutes Reus, recentment creades i itineraris de curta, mitja i llarga distància i de diferent dificultat que ens apropen a peu o en bicicleta als pobles i paisatges del nostre entorn.

Dins la guia i grafiades en el plànol que l'acompanya, trobem rutes circulars que arriben fins als peus de la Mussara, a la Miranda de Puigcerver i la baronia d'Escornalbou, paisatges de l'oli que van impressionar a Joan Miró, recorreguts per terres d'avellana i un recorregut fins a la talaia per excel·lència que és el Puig d'en Cama. Tanmateix hem volgut incloure una breu ressenya del recorregut que uneix Reus amb Montserrat tot passant pel monestir cistercenc de Santes Creus degut a la tradició excursionista de Reus.

Sempre he entès l'excursionisme i l'alpinisme com una activitat lúdica i generalment he deixat de banda els cronòmetres i les marques personals. És per aquest motiu que m'agradaria que utilitzéssiu aquesta guia com una eina per gaudir de Reus i del nostre entorn, al vostre ritme i amb el principal objectiu de mantenir viva la xarxa de camins que tenim al nostre terme.

Daniel Rubio Angosto

Regidor de Medi Ambient i Ocupació

RUTES PER REUS I EL SEU ENTORN

6 Presentació

8 Recomanacions

RUTES URBANES

10 R01 - Passeig de ronda

12 R02 - De Misericòrdia a Castellvell

14 R03 - Parc dels Capellans

16 R04 - La Pastoreta

18 R05 - La gran volta a Reus

20 R06 - Parc de Sant Jordi

22 R07 - Mas Iglesias

ITINERARIS RURALS

24 R08 - De barranc en barranc

28 R09 - Pels Cinc Camins

32 R10 - Pel camí dels Morts i de la Pedra Estela

36 R11 - De la riera de la Quadra a Bellisens

RUTES FORA TERME

40 Cims del Camp

44 La terra de l'avellana

48 Paisatges mironians de molí en molí

52 De la Miranda de Puigcerver a la baronia d'Escornalbou

56 Del camí al puig d'en Cama, talaia del Camp

60 De Reus a Montserrat passant per Santes Creus

PRESENTACIÓ

La guia de rutes per fer a peu o en bicicleta que teniu entre mans sorgeix de la necessitat d'integrar sota el nom de Rutes Reus, les sis rutes eminentment urbanes que busquen promoure l'exercici físic saludable entre els reusencs i una setena, la gran volta a Reus, que enllaça amb la part rural del terme amb l'actualització de les quatre rutes publicades en els Itineraris rurals de Reus, de l'any 2004.

No obstant això, la guia quedava encara incompleta i no reflectia la inquietud dels reusencs en el seu anar i venir pels pobles del seu entorn, activitat que es desenvolupa sobretot en bicicleta, ja que permet recórrer distàncies més grans que a peu en menys temps. Així doncs, s'inclouen també en aquest recull d'excursions cinc rutes que arriben fins als peus de la Mussara, a la Miranda de Puigcerver i la baronia d'Escornalbou, als paisatges de l'oli que van impressionar Joan Miró, a la terra de l'avellana, endinsant-se en el Tarragonès, i també fins a la talaia per excel·lència que és el Puig d'en Cama. Com recull Ramon Violant en el seu llibre *Etnografia de Reus i la seva comarca*, aquests itineraris volen posar de manifest la importància del trànsit de persones i de les relacions comercials i de comunicació que uneixen històricament el terme amb els pobles del voltant, sense arribar però a les terres més llunyanes del Priorat o la Conca de Barberà.

Tanmateix, la tradició excursionista de llarga distància de Reus ens ha fet incloure també una breu ressenya del recorregut que uneix el terme amb la muntanya sagrada de Montserrat tot passant pel monestir cistercenc de Santes Creus. Un recorregut de més de 100 kilòmetres que posa de manifest la important xarxa de camins del país.

Utilitzats en alguns casos durant mil·lennis, aquests traçats, com el camí de les Ànimes, permetien la comunicació i l'intercanvi de mercaderies entre la costa i l'interior. L'ús continuat al llarg del temps i l'erosió els han anat excavant progressivament, i han originat els típics camins fondos fortament encaixats en el terreny.

Cadascun dels recorreguts proposats convida a mantenir viva aquesta xarxa de camins, a trepitjar-la o recórrer-la en bicicleta, incorporant així als seus usos el lleure i la passejada. Especial atenció mereix la seva toponímia, que ha estat preservada amb cura i incorporada en la senyalització de la xarxa de camins de Reus, i que s'ha integrat de manera natural en la descripció dels recorreguts i en el mapa del terme que s'adjunta amb la guia.

El mapa és, precisament, una part imprescindible d'aquesta guia. En ell s'hi ha volgut reflectir el màxim d'informació amb el màxim de claredat de lectura, oferint una representació gràfica i fidel del terme, els seus camins, la toponímia i els elements d'interès. El mapa constitueix també un resum gràfic de les excursions proposades, que permet al lector escollir les rutes en funció de les seves capacitats.

Per això, de cada una de les rutes proposades se n'indica la durada a peu, que compta el temps estrictament de caminar, sense aturades, a una velocitat mitjana de 3,5 km/h; i en bicicleta, considerant una velocitat mitjana de 15 km/h i sense comptar aturades. Evidentment, aquestes durades són orientatives, i dependran en bona part de la forma física de cadascú, la meteorologia, l'estat del terreny (un factor determinant, per exemple, en trams de rieres), etcètera. També s'indiquen, lògicament, les distàncies a cobrir, així com el desnivell positiu acumulat, totes elles dades tècniques que permeten a l'excursionista fer-se una primera impressió de la dificultat de cada sortida. Per últim, s'ha incorporat la línia del perfil topogràfic retallant la base de la fotografia de presentació de cada excursió. A més de la descripció del recorregut de les excursions, s'ha considerat adient afegir una explicació addicional sobre el patrimoni natural i cultural de cada sortida, que ajuda a interpretar l'entorn visitat.

Aquesta és en definitiva, una guia per atansar-nos a raconades desconegudes del propi terme però també per ampliar el coneixement global del territori que ens envolta, íntimament vinculat a la ciutat de Reus per raons comercials, històriques o paisatgístiques. Gaudim-ne!

RECOMANACIONS

Sortir a caminar o pedalar és sens dubte una activitat saludable, no només pel cos sinó també per la ment, que permet exercitar els músculs mentre descobrim nous indrets i elements patrimonials, siguin culturals, naturals o intangibles.

D'acord amb la Unitat de Medicina de l'Esport de l'Hospital Universitari Sant Joan de Reus:

Caminar és una activitat saludable i que pràcticament no té riscos, ni per a les nostres articulacions ni per al cor. Aquesta activitat tan senzilla permet un entrenament efectiu tant del nostre aparell cardiorespiratori com del to muscular, i és beneficiosa per a les nostres articulacions.

S'ha de caminar entre 30 i 60 minuts diaris, que es poden acumular en sèries de 10 minuts durant un dia.

Ara bé, cal ser conscients de les pròpies capacitats, motiu pel qual és molt important aprendre a valorar les dades tècniques de cada itinerari, en especial la distància i el desnivell positiu acumulat, així com saber interpretar el perfil topogràfic que retalla la foto de cada excursió.

A continuació farem un recull de recomanacions per dur a terme les nostres sortides de manera segura:

Sortiu preferentment acompanyats, gaudireu dels vostres amics i familiars i us podreu assistir en cas que sigui necessari.

Agafeu un ritme constant adequat a les vostres capacitats físiques, que us permeti parlar tranquil·lament sense perdre l'alè. És més eficient un ritme lent i constant que un de ràpid que ens obligui a aturar-nos contínuament.

Informe-vos adequadament de la geografia de la sortida que escolliu, així com dels requeriments físics necessaris per gaudir-ne.

Utilitzeu calçat còmode i roba adequada segons la climatologia, tenint en compte la previsió meteorològica.

Eviteu les hores de màxima insolació, especialment a l'estiu. Utilitzeu cremes solars i barreres físiques com ara gorres.

Eviteu transitar per barrancs i rieres en èpoques de fortes pluges.

Porteu una motxilla amb les vostres pertinències, aigua, menjar suficient i una petita farmaciola, però eviteu sobrecarregar-la, perquè podria ocasionar-vos molèsties a l'esquena i cansament addicional. Un frontal o llanterna pot ser útil si es fa de nit o si passeu per túnels com el de l'aeroport de Reus.

Respecteu l'entorn per on transiteu, els espais naturals, camps de conreu i propietats privades.

No us aparteu del camí públic i eviteu perjudicar les comunitats vegetals o molestar els animals de l'entorn.

Deixeu únicament la vostra petjada sobre el camí, feu fotografies però no arranqueu plantes, tireu brossa i embruteu el terme.

Si aneu en bicicleta, penseu que compartiu espai amb els caminants, que tenen preferència. Disminuiu la velocitat i aviseu si sou un grup, perquè tothom pugui utilitzar la mateixa infraestructura sense conflictes ni accidents.

Si es produeix algun accident, mantingueu la calma, aviseu al servei d'emergències trucant al 112 i proporcioneu la ubicació amb la màxima exactitud possible. Seguiu les seves indicacions i no deixeu mai sol a l'accidentat. En cas que sigui necessari, tapeu-lo amb roba d'abric.

Mas Miarnau

PASSEIG DE RONDA

→ 6.5 km ↗ +20 m 🚶 1 h 50 min 🚲 30 min

Recorregut circular per les rondes que delimiten el perímetre urbà del Reus del segle XXI. Permet resseguir el creixement de la ciutat durant les darreres dècades, la configuració de nous espais residencials i de lleure com Mas Iglesias o la zona d'Horts de Miró i les noves connexions del centre urbà amb els barris, com el barri Gaudí. Hi trobarem restes del passat industrial, antics masos d'estiueig reconvertits en equipaments i àmplies avingudes. La ruta ens acosta també al paisatge de la Boca de la Mina, un dels espais de lleure més estimats per la gent de Reus, on sota l'ombra dels plataners centenaris el temps sembla aturar-se.

Barri Gaudí

Descripció del recorregut

Sortim des del parc del Trenet en direcció al Santuari de Misericòrdia, i des d'aquí enfilem l'avinguda de Sant Bernat Calbó. L'itinerari ens porta a la plaça del Canal, deixant enrere, a mà esquerra, la plaça d'Europa i els jardins que l'envolten.

Des de la plaça del Canal accedim al recinte del parc de Mas Iglesias. Des d'aquí, agafem l'avinguda del president Macià i, a continuació, l'avinguda de Marià Fortuny. Just a l'inici, deixem a mà dreta la plaça de Pablo Picasso i les instal·lacions del Tanatori Municipal. Més endavant, a la cruïlla amb el carrer del Roser i la carretera de Montblanc, trobem a mà dreta l'Institut Gabriel Ferrater, on antigament hi havia l'ermita del Roser.

En arribar a la plaça de Pompeu Fabra, enllacem amb l'avinguda de l'Onze de Setembre. És el moment d'admirar les antigues residències d'estiu recuperades: Mas Miarnau, Mas Sabater i Mas Llevat. Seguim per l'avinguda fins arribar a la cruïlla amb el carrer del General Moragas, des d'on avancem en direcció nord pel pont que passa sobre la via del tren fins arribar a la plaça d'Almóster. Des d'aquí, agafem a mà esquerra l'avinguda del Comerç, i de seguida trobem a mà dreta l'entrada al passeig de la Boca de la Mina. En aquest punt podem desviar-nos de la ruta i recórrer el passeig fins dalt de tot; és una excursió ben agradable, que ens endinsa en un entorn d'aires romàntics. Pel camí, flanquejat per plataners centenaris, trobarem les entrades dels masos construïts durant el segle XIX com a residències d'estiu de la gent benestant. A dalt de tot, a la Boca de la Mina pròpiament, trobem una zona de picnic des d'on podrem admirar el recinte de l'Institut Pere Mata. Per tornar al punt d'inici, a l'avinguda del Comerç, seguim en direcció oest passant pel pont sota la via del tren i deixant a la dreta l'accés al barri Gaudí.

Un cop arribats a la plaça del Nucli, seguim per l'avinguda dels Països catalans fins arribar al punt d'inici del recorregut. És una bona passejada que permet, si cal, descansar una estona a mig camí, al parc Gandhi.

Santuari de Misericòrdia

DE MISERICÒRDIA A CASTELLVELL

→ 4.5 km ↗ +90 m 🚶 1 h 15 min 🚲 20 min

Itinerari que segueix la ruta dels grans passejos de Reus i que ens acosta fins a la carretera de Castellvell. Pel camí, trobarem empremtes remarcables del passat agrícola i industrial de la ciutat. Les més importants corresponen al segle XIX, quan Reus va esdevenir la segona ciutat de Catalunya en nombre d'habitants. En aquest recorregut bàsicament urbà, i que ressegueix de sud a nord la part més àmplia i airejada de la ciutat (sobretot si bufa mestral), descobrirem diferents edificis i elements arquitectònics d'interès.

Descripció del recorregut

Des del Santuari de Misericòrdia enfilem el passeig de Misericòrdia fins arribar a la plaça de la Pastoreta. A mà esquerra trobem el Mas Vilanova i, una mica més endavant, l'Escola Teresa Miquel. Des de la Pastoreta, seguim pel passeig Prim fins al camí de Riudoms, on connectem amb el passeig Sunyer. Just abans d'arribar-hi, a la banda esquerra, trobem l'edifici de l'antiga fàbrica Bertran, des d'on podem accedir a la plaça de la Cultura de la Pau. Uns metres més amunt arribem a la Biblioteca Central Xavier Amorós i a l'Estació Enològica. Seguim passeig amunt fins a la plaça de les Oques, presidida per l'escultura del Nen de les Oques. A la dreta, deixem el carrer sant Joan, amb el Mercat Central en primer terme i, uns metres més enllà, les cases Gasull i la casa Rull, actualment seu de l'Institut Municipal Reus Cultura (IMRC). Seguim amunt pel passeig. A la cantonada amb l'avinguda de Prat de la Riba hi destaca l'edifici de l'Escola Prat de la Riba. Seguim encara pel passeig, que conté altres edificis singulars, fins la plaça Joan Rebull, presidida pel seu característic grup escultòric. Des d'aquí, enfilem el passeig Mata. A la banda dreta, veiem la fumera de la fàbrica Weger, escapçada recentment per l'impacte d'un llamp, i que constituïa un element singular que marcava el perfil

Detall de l'estació enològica

de la ciutat. Després de creuar el carrer Ample, trobem el recinte de la Palma, també a mà dreta. Seguim pel primer tram de l'avinguda de l'Onze de Setembre fins al carrer del General Moragas, passant pel pont sobre la via del tren, fins a la plaça d'Almóster, des d'on continuem en direcció a Castellvell per la carretera. A la banda esquerra trobem el xalet i els laboratoris Serra i, just al davant, ca l'Espinós i la plaça de la Fumera, presidida per la imponent fumera del Llevat. En mig hi ha la plaça de Luís Buñuel, amb un espai de jocs per a la canalla, i una mica més amunt un petit gimnàs a l'aire lliure on podem descansar una estona abans de seguir amunt o bé desfer el camí en direcció a la ciutat.

Parc dels Capellans

PARC DELS CAPELLANS

→ 4 km ↗ +15 m 🚶 1 h 10 min 🚲 15 min

Recorregut que surt del parc del Trenet fins arribar al parc dels Capellans, i que permet descobrir l'evolució urbana d'aquesta part de la ciutat, on trobarem les traces dels barrancs del Pedret i de l'Esorial i d'espais singulars com l'antic Velòdrom que, construït el 1943, fou un dels nou que van estar en funcionament a Reus. Tot i que va ser clausurat al 1949, va ser un equipament molt popular, que també va acollir combats de boxa i curses de braus.

Pista d'skate

Descripció del recorregut

Sortim del parc del Trenet pel carrer de Cèlia Artiga, passant pel davant de l'escola Alberich i Casas, fins arribar a la plaça de Celdoni Vilà, on trobem el Mas Anglès. Agafem a l'esquerra el carrer de la Immaculada fins trobar el barranc del Pedret, en un punt amb panoràmiques de les muntanyes dels voltants. Seguim cap a la dreta, en direcció nord, pel carrer del Migdia, vorejant la urbanització Clarasó. Girem a la dreta i seguim per l'avinguda de Riudoms. A pocs metres trobarem el carrer Vicenç Garcia, que ens permet entrar al barri Immaculada. Seguim per l'avinguda fins a la gran rotonda, que creuem pel pas de vianants, i seguim pel carrer de la Ginesta fins al parc dels Capellans. Deixem a l'esquerra les canalitzacions dels barrancs, decorades amb grafitis, la pista de skate, una àrea esportiva i el club de petanca, i seguim fins a les piscines municipals. Des d'aquí podeu accedir al parc dels Capellans. Continuem amunt pel carrer de la Ginesta fins enllaçar amb el carrer de l'Argentera que, a mà dreta, ens connecta amb l'avinguda dels Països Catalans. Seguim en direcció sud fins a la cruïlla amb el carrer de l'Alcalde Joan Bertran. Trobem a mà esquerra l'Escola General Prim i, des de la cantonada amb el carrer del Doctor Jaume Peyrí, veiem la Biblioteca Central Xavier Amorós. A la cruïlla amb el carrer de Riudoms veiem el CAP Sant Pere i, tot seguit, a la banda esquerra de l'avinguda, el Centre Cívic Ponent. A la cruïlla amb el carrer de l'Alcalde Joan Bertran, presidida per l'escultura dedicada a la sardana, continuem pel parc Gandhi, el voregem fins arribar a la plaça de Gandhi i, seguint el parc del Doctor Claudi Tricaz, arribem a la plaça del Velòdrom. Seguim a mà dreta pel carrer del Pare Manyanet, que ens duu de tornada al parc del Trenet.

Plaça de la Pastoreta

LA PASTORETA

→ 2.4 km ↗ +5 m 🚶 40 min 🚲 10 min

Sortint del parc del Trenet, com en l'anterior ruta, arribarem al Santuari de Misericòrdia i la plaça de la Pastoreta seguint el fil de la llegenda d'Isabel Besora, que ens transporta al segle XVI, en plena epidèmia de pesta. Diu la tradició popular que la Mare de Déu es va aparèixer a aquesta pastoreta i li va oferir una manera de posar fi a l'epidèmia: encendre una grandiosa candela. Com que no la van creure, la Mare de Déu estampà una rosa a la cara de la pastoreta. I sembla que va funcionar. Es va comprar la candela, la pesta va desaparèixer i es va construir una ermita, l'avui Santuari de Misericòrdia, patrona de Reus.

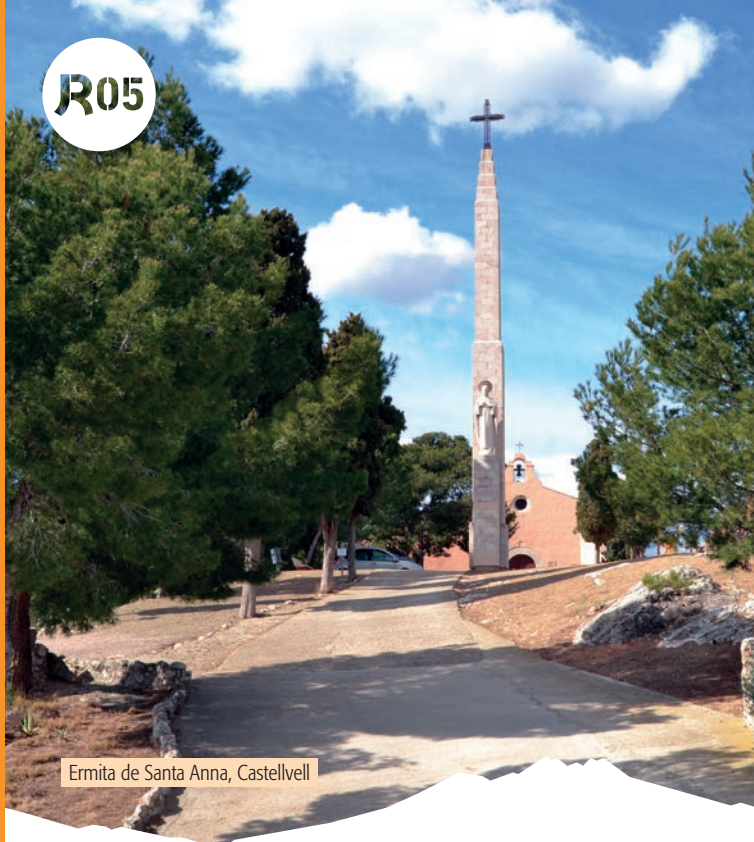

Mas Vilanova

Descripció del recorregut

Des del parc del Trenet arribem al Santuari de Misericòrdia. Enfilem el passeig amb el mateix nom fins arribar a la plaça de la Pastoreta, passant pel Mas Vilanova i per l'Escola Teresa Miquel. Des de la plaça de la Pastoreta, girem cap al passeig Prim, i seguim fins a la cruïlla amb el carrer de l'Alcalde Joan Bertran, a mà esquerra. L'agafem tot vorejant el recinte de la plaça de Pedrol Rius i anem a l'esquerra pel carrer de Xavier Gambús, que ens durà fins a la plaça del Velòdrom. Continuem cap a la dreta, pel carrer del Pare Manyanet, fins trobar l'avinguda dels Castellers, a mà esquerra. L'agafem i baixem fins trobar de nou el passeig Misericòrdia, que seguim a la dreta fins al parc del Trenet.

R05

Ermida de Santa Anna, Castellvell

LA GRAN VOLTA A REUS

→ 27 km ↗ +200 m 🚶 7 h 40 min 🚲 1 h 50 min

La gran volta configura un recorregut circular ple de contrastos, paisatges industrials i urbans al voltant de Reus que deixen pas a camps d'oliveres, camins fondos mil·lenaris i rieres. Amb racons sorprenents com el barranc dels Cinc Camins, el pi pinyer de Bofarull a tocar de l'aeroport i alguns dels camins històrics que comuniquen Reus amb els pobles dels voltants. Arribarem fins l'ermita de Santa Anna, a Castellvell, amb esplèndides panoràmiques de la ciutat de Reus.

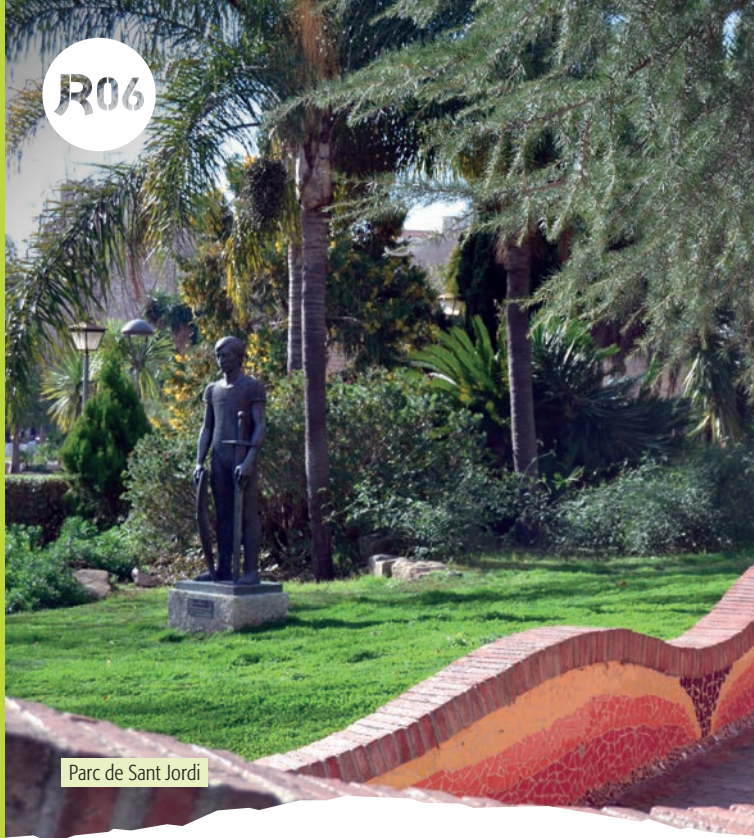
Descripció del recorregut

Sortim del parc del Trenet, creuem la carretera de Cambrils i agafem el camí dels Morts. Anem a la dreta pel camí de la Pedra Estela, i seguim fins creuar la variant sud pel pont. Continuem pel camí lateral del Mas de Valls i arribem a la rotonda de la carretera de Salou. La creuem amb precaució i anem en direcció a la urbanització La Plana (Vila-seca). Seguim pel carrer principal, passem per sobre la via del tren i seguim a la dreta per creuar l'autopista. Arribem al polígon Alba, seguim a l'esquerra fins al carrer dels Pelleters i l'agafem a la dreta per creuar l'autovia de Bellissens i arribar al Mas Sunyer. Després del barranc de Castelletes anem a l'esquerra per tornar a creuar l'autopista i enllaçar amb el camí de la Creu, que seguim amunt en direcció nord. Creuarem diverses infraestructures i, per camins de servei, arribarem a la riera de la Quadra, que seguirem fins al pi de Bofarull. Continuem riera amunt fins arribar a una escullera, a l'alçada de la carretera de Constantí, on s'ha de pujar pel caminet de l'esquerra per tornar a baixar a la riera per un forat del pont. Trobem a continuació diversos túnels de grava no compactada on és aconsellable portar llum. Continuem riera de la Quadra amunt, fins creuar la carretera de Montblanc i les vies i arribar al camí de la Selva, que trobarem a mà esquerra, just abans d'un camp d'oliveres. Anem després a la dreta fins

Marge de pedra seca

arribar a la riera de l'Abeurada, que seguirem aigües amunt fins al creuament del barranc del Picarany amb la riera de la Vidaleta. Deixem la riera i seguim recte pel senderó que ens portarà fins la urbanització del Pinar. Anem a la dreta per l'avinguda de la Vall d'Aran i el carrer de la Conca de Barberà fins a l'avinguda del President Companys, que seguim direcció nord fins al carrer de l'Hostalera, on girarem a l'esquerra. Continuem pel camí de la Mineta fins a la carretera de Castellvell, la creuem, arribem a la desviació de trànsit del poble i seguim fins al camí de Monterols, que ens portarà fins el camí de la Pedrera del Còbic. Arribem a la cruïlla dels Cinc Camins i seguim en direcció descendent fins trobar el barranc de Cinc Camins, que agafem. Creuem la línia del tren i la carretera d'Alcolea i continuem pel barranc fins un caminet que baixa del parc del Roquís. Pugem pel senderó i seguim tot el parc fins a la rotonda d'accés al polígon. Hi fem el tomb, agafem el camí del Roquís i seguim per l'avinguda de Riudoms cap al barri Immaculada i de retorn al parc del Trenet.

Parc de Sant Jordi

PARC DE SANT JORDI

→ 4 km ↗ +10 m 🚶 1 h 10 min 🚲 15 min

Des de l'avinguda Marià Fortuny en direcció nord, aquesta excursió ens porta pel camí de Valls i el barri de Jardins de Reus fins als terrenys de la Munta i Baixa, on podrem admirar diversos masos d'estiueig construïts durant els segles XIX i XX, com el Mas Sabater, que actualment és un hospital de dia per a pacients d'esclerosi múltiple, el Mas Llevat i el Mas Miarnau, que acull el Centre de Formació Permanent de la Fundació URV. Arribarem també, seguint el curs de la riera, al parc de Sant Jordi, creat el 1979 en part on havia estat l'Estació Nord del tren, i als terrenys de Miró.

Descripció del recorregut

Iniciem el recorregut a l'espai de jocs esportius situat entre la cantonada del carrer Modest Gené i l'avinguda Marià Fortuny. Anem a l'avinguda, la creuem en direcció a la comissaria de la Guàrdia Urbana i, just a la cantonada, a mà dreta, seguim caminant i passem per les instal·lacions del Club Natació Reus Ploms i fins a l'escola Isabel Besora. Seguim pel carrer de Maria Cortina i a la cruïlla amb el carrer Manresa tornem per l'esquerra a l'avinguda passant per la plaça dels Ganxets. Seguim cap al camí de Valls i retrobem de nou l'avinguda, que seguirem una bona estona, passant per la vora de l'Institut Gabriel Ferrater, fins a trobar a la dreta el carrer Ventura Gasol. L'agafem i a la rotonda girem a l'esquerra pel carrer de Ceferí Olivé, que ens porta al Mas Miarnau. De camí passem per dos masos rehabilitats d'ús privat: el Mas Sabater i el Mas Llevat. Creuem l'avinguda de l'Onze de Setembre fins enllaçar amb el carrer Gaudí, deixant a l'esquerra el centre comercial. Passem pel costat del recinte

Mas Sabater

del parc Sant Jordi, on podem descansar o fer ús dels jocs esportius. Reiniciem el recorregut en sentit invers, per l'avinguda de Sant Jordi fins a la plaça Pompeu Fabra, on agafarem la riera Miró fins al carrer del Roser. Anem a l'esquerra i agafem el primer carrer a la dreta, de Sant Llibori, fins al final i enllacem amb el carrer de Cels Gomis. Girem a l'esquerra pel carrer del President Josep Irla i després a la dreta pel carrer de la Riba tot vorejant el Centre Cívic Llevant. Creuem la plaça de l'Abat Oliba i seguim pel carrer de Carrasco i Formiguera, que ens durà al punt d'inici.

Parc de Mas Iglesias

MAS IGLESIAS

→ 3.3 km ↗ 0 m 🚶 55 min 🚲 10 min

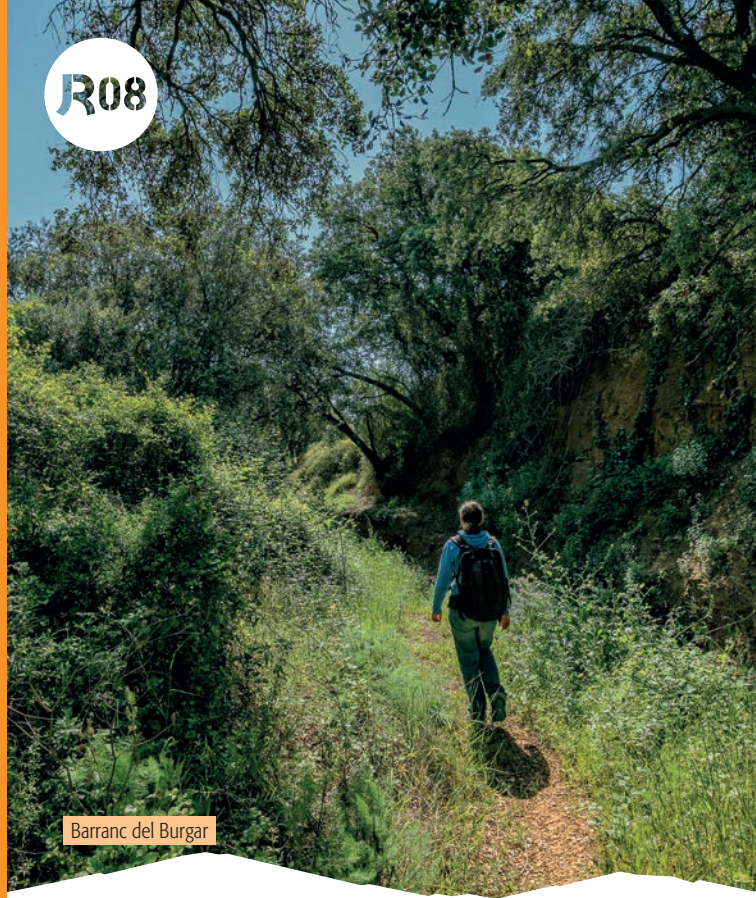
Aquest recorregut s'inicia també a l'avinguda Marià Fortuny i va camí de Salou fins al parc de Mas Iglesias, antiga masia de finals del segle XIX reformada com a casa senyorial, els nous espais urbanitzats al seu voltant i la plaça del Canal, que commemora l'inici de les obres, a finals del segle XVIII, del canal navegable que havia d'unir Reus i el port de Salou per facilitar l'exportació de productes com l'aiguardent en la famosa ruta Reus-París-Londres. Passarem també per la fumera del Gas Reusense, inaugurada el 1856 per proporcionar gas per a il·luminació pública i ús privat a partir d'energia tèrmica, i també electricitat a partir del segle XX.

Descripció del recorregut

Iniciem el recorregut en el mateix punt que la ruta exterior, però agafem ara a la dreta el carrer de Pere Lluna i després a l'esquerra el carrer de Carrasco i Formiguera fins arribar a la plaça Abat Oliba. Anem a l'esquerra pel carrer de Sant Antoni Maria Claret fins arribar a la plaça dels Horts Miró, on continuarem pel carrer de l'Aigua Nova i el carrer de Maria Antònia París fins arribar a l'avinguda de Tarragona. Continuem per l'avinguda Marià Fortuny en direcció sud, fins trobar la fumera del Gas Reusense. Creuem l'avinguda del president Macià pel pas de vianants i continuem pel carrer de Sol i Ortega deixant a la dreta la plaça de Pablo Picasso i el Tanatori Municipal. Agafem a la dreta el carrer del Treball i seguim fins creuar l'avinguda de Bellissens, on trobarem l'escultura d'un rellotge de sol. Després de creuar la rotonda, trobem a l'esquerra l'avinguda de Josep Pla, i continuem avall seguint les traces de la via del tren. A mà dreta ens queden el camp municipal de Mas Iglesias, l'Escola Eduard Toda i l'Institut Roseta Mauri. Arribem fins a una rotonda des d'on veiem la biblioteca Pere Anguera i girem a la dreta pel carrer de Jaume Vidal i Alcover fins al parc de Mas Iglesias. El creuem i seguim per l'avinguda de Salou en direcció nord. Passem pel costat de la plaça del Canal i, a continuació, de l'estació d'autobusos. Continuem per l'avinguda del President Macià fins creuar l'avinguda de Bellissens i arribar a la plaça de Pablo Picasso. Des d'aquí, continuem per l'avinguda fins davant de la comissaria de la Guardia Urbana i agafem a l'esquerra el carrer de Carrasco i Formiguera que ens porta al punt d'inici.

Tanatori Municipal

Barranc del Burgar

DE BARRANC EN BARRANC

→ 11,2 km ↗ +120 m 🚶 3 h 10 min 🚴 45 min

Caminant de barranc en barranc arribarem a raconades d'espectacular bellesa i frondositat que poca gent relaciona amb el terme municipal de Reus. Descobrirem imponents camins fonsos que demostren el trànsit mil·lenari dels reusencs i visitants i barrancs secs bona part de l'any que en època de fortes pluges poden esdevenir fins i tot perillosos.

Conreus al camí de la Selva

Descripció del recorregut

El recorregut s'inicia al camí de la Selva, a l'alçada de l'escola La Vitxeta. Anem amunt pel camí asfaltat fins arribar a la riera de l'Abeurada. Creuem i seguim amunt. Veurem que el camí fondo s'enfila progressivament i arriba al nivell dels camps de conreu dels costats, on obtindrem àmplies panoràmiques. Continuem a l'esquerra i aviat davallarem cap a la riera d'Almóster o de la Quadra. La seguim a la dreta aigües avall passant per sota la via del ferrocarril i la carretera de Montblanc (C-14) fins arribar al camí del Burgar, asfaltat. Anem a l'esquerra i creuem per sota la variant de Reus fins trobar-nos a l'esquerra el barranc del Burgar. Seguim ara pel barranc durant un petit tram de vegetació imponent i alts marges. Arribem als peus del pi del Burgar, arbre d'interès comarcal, i de seguida desemboquem al camí d'Aixemorenes. L'agafem a l'esquerra i ascendim lleugerament fins arribar de nou al pas de la carretera de Montblanc. En aquest punt s'ha habilitat un pas per dalt però també és pot passar per sota amb molt de compte i, més enllà, de nou per sota la via del ferrocarril. Seguim amunt pel camí, deixant a l'esquerra un gran dipòsit d'aigua, fins arribar al camí vell de Castellvell a la Selva. Anem a l'esquerra, en direcció Castellvell, i creuem la riera d'Almóster. Uns 350 m més enllà, agafem el primer camí a l'esquerra, que enllaça amb el camí dels Cinc Ponts, recuperat durant l'any 2018. El camí davalla progressivament, creua el barranc del Picarany i segueix avall fins arribar a les pistes de tennis del Reus Deportiu. Anem a l'esquerra i retrobem el punt d'inici de l'excursió.

Patrimoni natural i cultural

El barranc del Picarany i la riera d'Almóster o de la Quadra estan catalogats com a camins ramaders, que permetien el trànsit de bestiar sense afectar les finques agrícoles, tot evitant l'eterna disputa entre ramaders i pagesos. En l'actualitat, continuen sent vies de comunicació, no només perquè els veïns accedeixin a les finques adjacents, sinó també per a la fauna, ja que els barrancs són un important corredor biològic que sovint permet salvar la fragmentació del territori que imposen les infraestructures viàries i ferroviàries. Així, no és estrany veure-hi conills o trobar rastres del pas de guineus i toixons. La vegetació de ribera acull tot tipus d'ocells, entre els que destaquen el rossinyol, amb el seu bonic cant nocturn, i l'oriol, difícil d'observar i amb un cant més metàl·lic.

El barranc del Bugar, esguardat per l'imponent pi pinyer del mateix nom, configura juntament amb el Mas del Bugar una raconada d'especial interès. De fet, el Bugar fou un terme independent des del segle XII fins a mitjans del segle XIX, quan s'integrà al terme de Reus. El mas, ubicat en un punt central, compta amb capella pròpia datada del segle XVIII, dedicada a la Mare de Déu de l'Esperança, en ús fins l'any 1936. Actualment està en bon estat, restaurat i té ús turístic.

Viperina

L'entorn natural dels barrancs es combina amb el paisatge conreat durant segles, amb predominança de les oliveres, avellaners i ametllers, acompanyats de diferents estructures hidràuliques com ara séquies i basses que ofereixen refugi a un gran nombre de fauna, com amfibis, rèptils i insectes. De fet, el nom dels Cinc Ponts prové precisament d'un aqüeducte que tenia 5 arcades i permetia el rec dels terrenys situats entre Reus i Castellvell del Camp.

Pi del Bugar

Camí de la Selva

Els Cinc Camins

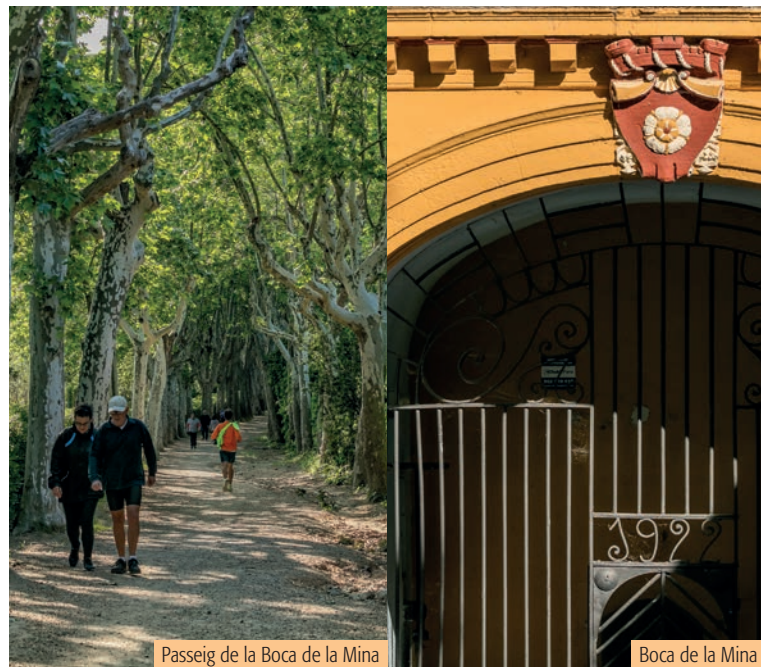
PELS CINC CAMINS

→ 11 km ↗ +190 m 🚶 3 h 🚴 45 min

Amb aquest recorregut coneixerem l'entramat de camins de la part nord-occidental del terme, en bona part cultivat i amb molt bones panoràmiques sobre la ciutat i el seu entorn. Són en la seva majoria camins de connexió amb els pobles veïns, com ara Riudoms, Castellvell o Maspujols, utilitzats durant segles per al comerç i les relacions socials.

Descripció del recorregut

Iniciem l'excursió a l'agradable passeig de la Boca de la Mina, custodiat per frondosos plataners, fins arribar al capdamunt, on surt la mina d'aigua. Sortim al camí asfaltat i seguim amunt fent un tomb que ens portarà fins al camí de la pedrera del Còbic. Anem a l'esquerra amunt i aviat tornem a girar a l'esquerra pel camí de Riudoms, que seguim fins a enllaçar amb el camí del Mas de Gassot. Aquí girem a la dreta i

Passeig de la Boca de la Mina

Boca de la Mina

seguim amunt fins arribar als Cinc Camins, que agafem a la dreta. De nou en una cruïlla, prenem el camí del Mig en direcció Maspujols i el seguim uns 1,2 km, fins trobar un camí perpendicular a la dreta. És el camí del Puig, el seguim uns 400 m, fins arribar al punt més alt, i allà agafem el camí de la pedrera del Còbic, que davalla vorejant la cantera. Arribem de nou als Cinc Camins, que seguim ara a l'esquerra en direcció Castellvell. Voregem la zona urbanitzada fins trobar a la dreta el camí de les Ànimes, que ens portarà fins a l'avinguda del Comerç, molt a prop del passeig de la Boca de la Mina.

Patrimoni natural i cultural

La troballa en aquesta part del terme, a l'indret on actualment hi ha l'Institut Pere Mata i també pels entorns de la pedrera del Còbic, de restes neolítiques demostra un cop més que ens trobem en un territori que ha estat zona habitada i de pas des de sempre. Aquest fet va generar l'articulació d'una xarxa de camins per afavorir la comunicació i el comerç. Camins en alguns casos mil·lenaris, com el camí de les Ànimes, que comunicava el port de Salou amb l'interior, i que presenta l'estructura típica del camí fondo. De fet, és un dels que tenen més fondària del terme, fins al punt que va decidir-se construir la carretera de Castellvell per un nou traçat, ja que l'ampliació del camí hauria estat més costosa.

Bona part dels camins d'aquesta zona del terme estan ben delimitats per marges de pedra seca, un art constructiu mil·lenari que utilitza només la pedra sense cap material d'unió. Les pedres, procedents del despedregat dels camps, no només s'utilitzen per als marges, sinó també com a troncs per als arbres, per a fer séquies i rases per conduir l'aigua o per delimitar propietats. Així el despedregat tenia una doble funció: facilitar el treball dels camps i obtenir material per a la construcció dels marges i altres elements.

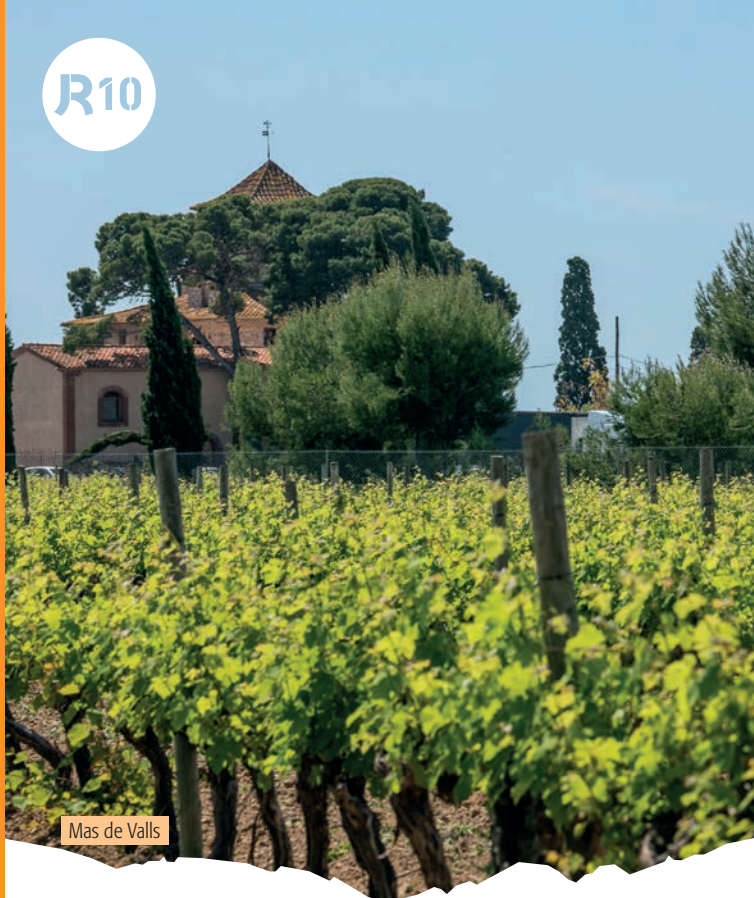
Marges de pedra seca

Ramat a la Boca de la Mina

Aquest recorregut passa per dos indrets emblemàtics: el passeig arbrat de la Boca de la Mina, rodejat per masos d'arquitectura singular i al capdamunt del qual s'hi podien comprar paperines d'anissos a la senyora Maria a principis del segle XX, i l'Institut Pere Mata, una de les mostres més destacades del modernisme de Reus, obra de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner. La pedrera del Còbic, tot i estar fora terme, és també un referent paisatgístic per als reusencs.

Institut Pere Mata

Mas de Valls

PEL CAMÍ DELS MORTS I DE LA PEDRA ESTELA

→ 14 km ⬆️ +95 m 🚶 4 h 🚲 55 min

Aquesta excursió ens portarà a descobrir camins històrics com el camí dels Morts i el de la Pedra Estela, tots dos relacionats amb enterraments en diferents moments de la història. També ens mostrarà la majestuositat del Mas de Montagut i el de Valls, amb edificacions restaurades i explotacions agrícoles actives.

Descripció del recorregut

L'excursió comença a l'encreuament entre el camí dels Morts i la carretera de Cambrils, proper al Santuari de Misericòrdia. El camí és estret a l'inici però aviat arribem a l'ample i asfaltat camí de la Pedra Estela, que seguim uns pocs metres a l'esquerra per agafar a la dreta el camí dels Morts. Seguim recte pel carrer Pere Rius i Gatell, vorejant el parc del Lledoner, i de nou trobem el camí dels Morts, que seguirem fins arribar darrere del camp de futbol del barri Montserrat. Agafem aquí el camí a la dreta de la Pedra Estela fins enllaçar amb el camí de la Font de Carbonell, que passa per sobre la variant sud de Reus i esdevé un punt panoràmic des d'on podrem contemplar el Mas de Valls rodejat de vinyes i tot l'arc de muntanyes al nord que tanquen el Camp de Tarragona.

Camí dels Morts

Seguint el camí aviat arribem a la urbanització Les Palmeres, que voregem fins sortir-ne i arribar a la confluència amb el camí vell de Riudoms a Vila-seca, tot ell asfaltat. L'agafem a l'esquerra, vorejant el camp de golf, i creuem la via del corredor del Mediterrani fins arribar al dipòsit de residus. Seguim en direcció Vila-seca fins trobar a l'esquerra el camí d'Aigüesverds, de terra, que ens durà de tornada a la urbanització Les Palmeres. Fem un tram del carrer dels Garrofers, fins el carrer de les Margarides, a la dreta. Voregem el camp de golf fins arribar al camí de les Monges, que desemboca a la rotonda de la variant sud. Just abans, agafem a l'esquerra el camí del Mas de Valls fins retrobar el camí de la font de Carbonell i tornem a Reus pel camí de la Pedra Estela i el camí dels Morts.

Camps de cereal

Patrimoni natural i cultural

Segons la recerca duta a terme pel doctor Enric Aguadé Sans, reconegut metge i excursionista de Reus, sembla que el topònim de camí dels Morts prové del fet que en un inici va ser construït i utilitzat exclusivament per a transportar des del monestir-castell d'Escornalbou a Tarragona als dirigents finats amb dret a ser enterrats al claustre de la catedral. Aguadé es fonamenta en que el topònim es conserva als termes de Reus, Vila-seca i Riudoms i en que el camí era estret i no permetia l'encreuament de dues comitives i no presentava entrades originals a les finques per on transcorre. Sembla que els diferents episodis de pesta que van afectar la regió durant els segles XIII i XIV van contribuir a construir aquest pas, que permetia fer comitives fúnebres sense entrar als pobles i sense risc de contagi. Però el nom també podria procedir de la necròpolis romana excavada vora el Mas de Valls, on s'han localitzat sepulcres al llarg del camí, indicats per les anomenades Pedra Estela, que donen nom al camí de la Pedra Estela.

I és que la part sud de Reus ha estat poblada, com a mínim, des de l'època dels romans. Avui dia hi trobem magnífics masos com el Mas de Montagut, que manté l'explotació agrícola d'avellaners i l'enjardinament amb espècies monumentals, o el Mas de Valls, ubicat sobre una antiga vil·la romana, rodejat de vinyes i on va instal·lar-se l'any

1996 l'empresa De Muller, fabricant de vins i caves i proveïdora oficial de vi de missa del Vaticà.

Extra

La font de Carbonell constitueix un punt d'aigua de caràcter temporal d'especial interès per a la fauna, amb vegetació pròpia de l'hàbitat.

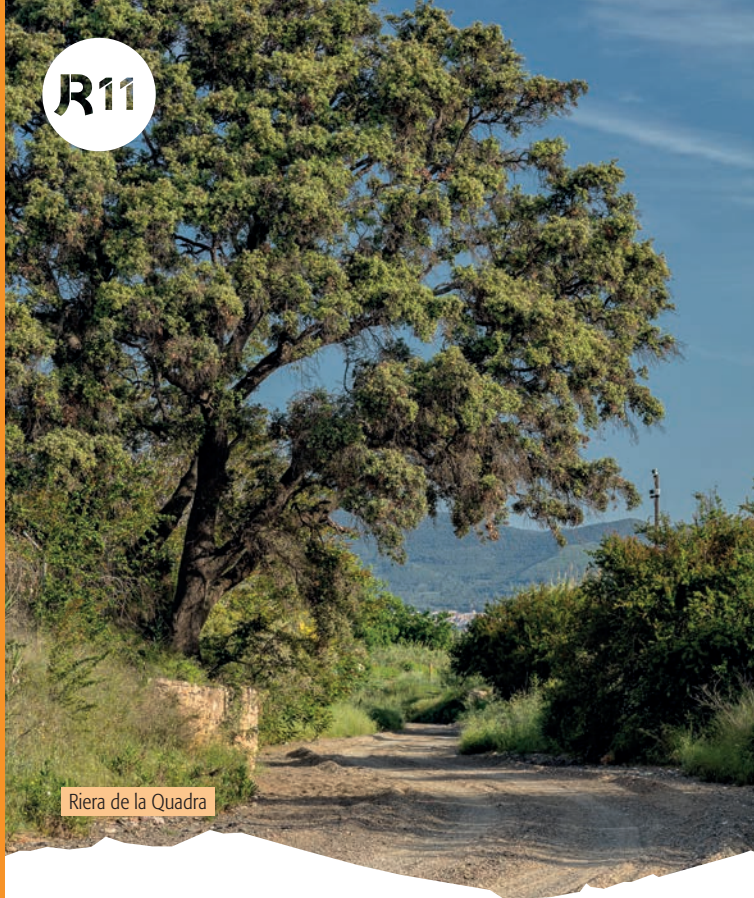

Vinyes al mas de Valls

Seguint aquest recorregut arribarem també, pels camins d'Aigües-verds i el camí vell de Riudoms a Vila-seca, a raconades agrícoles de gran bellesa, amb camps de garrofers i oliveres on l'observador atent veurà conills apressats que creuen el camí o algun mussol o aligot fent guàrdia al capdamunt dels pals de telèfon i llum que voregen els camins.

Detall d'olivera

Riera de la Quadra

DE LA RIERA DE LA QUADRA A BELLISENS

→ 16.3 km ⬆️ +70 m 🚶 4 h 40 min 🚴 1 h 15 min

Aquest itinerari ens portarà per paisatges molt diferents: de l'entorn natural de la riera de la Quadra, que requerirà la nostra perícia en els trams menys compactats, fins a l'extrem sud del terme, on trobem diverses infraestructures, algunes d'elles de recent construcció, disperses en l'entramat agrícola.

Descripció del recorregut

Comencem l'excursió agafant el camí de Bellissens des de l'avinguda de Salou i continuem en direcció a l'hospital, deixant a la dreta el camí de Vila-seca, per on tornarem. Passem l'hospital i creuem pels semàfors habilitats cap al barri Sant Josep Obrer. Anem a l'esquerra fins arribar al costat de la via del tren i passem per sota la carretera de Tarragona. Sense sortir a la carretera, seguim a l'esquerra pel

camí del Mas de la Sena, passant per davant del camp del Reddis. En arribar al camí del Burgaret, anem a l'esquerra amunt fins arribar a la rotonda de la carretera de Constantí. La seguim amb cura a la dreta fins agafar el camí de les Puntes a uns 200 m a l'esquerra. Aviat arribem a la riera de la Quadra, que hem de seguir una bona estona aigües avall. Segons l'època de l'any, la trobarem més o menys compactada, cosa que posarà a prova la nostra habilitat per «navegar» entre grava. També podem trobar algun tram curt on calgui baixar de la bicicleta. Després del monumental pi de Bofarull seguim per la riera i, uns 500 metres més endavant, agafem el camí de la Creu a l'esquerra, allà on la riera fa un salt. Després de salvar la T-11, el ferrocarril i l'AP-7, arribem a un polígon industrial. Anem a la dreta, agafem el primer

Ciclista per la riera

carrer a l'esquerra i, en arribar a una rotonda, anem de nou a la dreta tot passant pel pont per sobre la carretera de Bellissens. Passem una altra rotonda i, a la següent, agafem a la dreta el carrer de Barenys amunt. Creuem la rotonda en direcció nord i agafem el camí que ens permet salvar de nou l'AP-7 i enllaçar amb el camí del Mas de Larrard. Passarem de nou per sobre el tren i la T-11, creuarem un antic pontet per sobre la via del tren i arribarem finalment al camí de Bellissens.

Pi de Bofarull

Patrimoni natural i cultural

La riera de la Quadra, procedent del terme d'Almoher, configura un corredor que connecta longitudinalment el terme de Reus. En bona part transitada per vehicles, conserva trams inhòspits i no transitables, com la meitat sud. L'element més destacable que hi trobarem és el pi pinyer de Bofarull, a l'alçada de l'aeroport de Reus, que es calcula que pot tenir entre 350 i 400 anys i és l'únic del terme declarat arbre monumental per la Generalitat de Catalunya.

Ja a la partida de Bellissens, trobem diversos camps de conreu estructurats al voltant de masos com el de Larrard, amb dues edificacions, el Vell i el Nou, i del que se'n conserva la dita «venir del Mas de Larrard» o «anar al Mas de Larrard» per quan no es vol explicar d'on es ve o a on es va, potser per la seva ubicació a l'extrem del terme, tocant Vila-seca. Destaca també l'imponent Mas de Plana, rehabilitat com a sanatori Villablanca de malalties mentals i un dels pioners

a Catalunya en aquest camp, ja que va iniciar la seva activitat el 1997. Aquest és un paisatge obert i planer, amb suau pendent cap al mar, i on s'hi observa una important concentració de basses que configuren punts estratègics per a la fauna. La presència d'espais oberts afavoreix també la presència de molts rapinyaires, com el xoriguer, l'aligot, l'àliga marcenca (estacional) o els nocturns siboc, mussol i xot.

En la part més urbana passem per dos importants equipaments del municipi: la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la URV, inaugurada el 1996 i amb prop de 1500 estudiants, i l'Hospital Universitari Sant Joan, anomenat popularment «l'Hospital Nou» pel seu recent canvi d'ubicació, tot i que l'equipament en sí, com a hospital, data del segle XVIII.

Camp amb antara d'oliveres

Vistes del Camp

CIMS DEL CAMP

↔ 42 km ⬆️ +800 m 🚶 12 h 🚴 2 h 50 min

Excursió exigent pel que fa al desnivell que ens farà gaudir d'esplèndides panoràmiques del Camp de Tarragona i les muntanyes que el delimiten, passant per la ruta dels miradors de les Borges del Camp fins al poble de Vilaplana.

Descripció del recorregut

El recorregut s'inicia al camí de la pedrera del Còbic fins arribar als Cinc Camins, que agafem a l'esquerra per seguir aviat a la dreta pel camí de Copons, que ens durà a la riera de Maspujols, a l'alçada del poble. Seguim riera amunt fins que deixa de ser transitable i continuem per un últim tram de carretera fins a l'Aleixar. Creuem el poble per reprendre un tram de la riera i aviat desviar-nos a la dreta, en direcció al Mas de Garrut i al camí vell de Reus a Prades. El seguim a l'esquerra creuant el coll de la Batalla i fent un tram més tècnic

Maspujols

L'Aleixar

muntaña amunt fins a l'ermita de Mas d'Anguera. Agafem aquí a l'esquerra el camí de l'Albiol a Vilaplana i, des de Vilaplana, seguim avall per tornar a l'Aleixar. A la part nord del poble agafem el camí a la dreta que passa primer per l'ermita de Sant Antoni, en ruïnes, i que enllaça amb la pista que recorre els peus del turó de Rocabruna fins davallar a la riera d'Alforja. Seguim un bon tram de riera aigües avall, passant per sota la N-420 i, aproximadament 1 kilòmetre després de deixar la riera de les Voltes a la dreta, agafem a l'esquerra el camí que ens durà a Riudoms. Creuem el poble fins a sortir a la zona esportiva i arribar a la riera, on agafem el camí dels Molins Nous de retorn a Reus. Després de creuar la rotonda de la variant, agafem a la dreta el camí del Roquis que ens portarà fins a les piscines municipals. L'avinguda dels Països Catalans i, a continuació, l'avinguda del Comerç ens duen de nou al punt de partida.

Patrimoni natural i cultural

La part més alta d'aquest itinerari ens acosta al conreu de muntanya, estructurat al voltant de masos importants, com el Mas de Borbó o el Mas d'Anguera, amb la seva ermita vora el recorregut, sovint amb arbres de gran envergadura com la monumental alzina del Mas de Borbó o la del Mas de Garrut. Un territori alt i agrest, ben conegut pels buscadors de bolets per la seva ubicació i geologia, porta d'entrada a les muntanyes de Prades, i que conserva la centenària xarxa de camins que enllaçava els diferents pobles. Els dos més destacats són el camí vell de Reus a Prades i el camí de Vilaplana a l'Albiol, ambdós camins de ferradura en bona part del seu traçat.

En aquestes contrades, el conreu d'avellaner és predominant, tot i que sovint s'hi localitzen també camps d'oliveres i ametllers, productes agraris que es gestionen i comercialitzen a través de les cooperatives presents en cada poble. Un cop s'abandonen les parts més altes del recorregut, s'arriba a espais més oberts, vertebrats per la

Alzina monumental al Mas de Garrut

riera d'Alforja, utilitzada antigament com a pas ramader. L'estructura del territori continua essent agrícola, tot i que apareixen ja elements més industrials i una més gran presència d'infraestructures de comunicació i serveis que fragmenten el territori. Un element d'especial interès en aquesta plana agrícola són les construccions de mines i

séquies, un patrimoni centenari de gestió i ús d'un recurs tan escàs com l'aigua, que s'ha anat perdent per falta de manteniment. Riudoms és un dels pobles on es pot observar més de prop aquest patrimoni, amb algunes séquies encara en funcionament i una àrea de pícnic amb un plafó explicatiu situat a la riera de Riudoms.

Camí ral de Reus a Prades

Camí dels Majols al Mas de Mestre

LA TERRA DE L'AVELLANA

→ 32 km ↗ +90 m 🚶 9 h 10 min 🚲 2 h 10 min

Recorregut planer entre camps i més camps de conreu on predomina l'avellaner, el símbol d'aquest territori. Un paisatge rural amb pobles com Vilallonga, el Morell o Constantí, on el camp ha cedit terreny a la indústria i on l'aeroport de Reus és el màxim exponent d'atracció turística.

Descripció del recorregut

El recorregut s'inicia al cementiri, des d'on enllacem amb la riera de la Quadra fins al camí del Bugar. L'agafem a l'esquerra i el seguim durant un bon tros i passem al camí de Valls o camí Travesser en direcció a la Selva del Camp. Aproximadament un kilòmetre després de deixar a l'esquerra el camí de l'Horta que puja directe a la Selva del Camp agafem a la dreta el camí dels Majols en direcció a Vilallonga del Camp. Voregem la zona urbanitzada i agafem el camí de Reus fins arribar gairebé al Mas de Mestre, rodejat de vegetació i proper a la carretera del Morell. Aquí seguim a l'esquerra pel camí dels Majols que ens portarà fins al Morell. Creuem el poble fins sortir per la zona esportiva municipal i agafar el camí vell de Reus, que poc després de creuar el torrent de Mas Blanc, desemboca al camí del Bassal. Anem a l'esquerra fins sortir a la carretera i seguim un tram a la dreta, per tornar a agafar aviat a la dreta el camí de la Canonja, a l'alçada de l'empresa Meisa Fabricación. El camí surt de nou a la carretera, que seguim a l'esquerra un tram fins arribar a Constantí. Creuem el poble tot passant per la Muralla i agafant el camí vell de Reus a Constantí, que passa pel costat de l'escola El Turó. Just a l'alçada de l'escola, aga-

Tria i processament de l'avellana

fem a l'esquerra el camí dels Albellons fins arribar a la planta de triatge de Constantí i la zona humida d'una antiga extractiva. Seguim un tram més pel camí dels Albellons fins agafar a la dreta el camí que voreja aquesta zona industrial i que ens permet creuar la línia ferroviària i arribar fins al pas de sota de l'aeroport de Reus per un llarg túnel amb corba sense il·luminació (imprescindible portar llum!). Un cop a l'altre costat, deixem el llit de la riera i agafem amunt a l'esquerra el camí vell de Constantí a Reus, que voreja l'aeroport i desemboca a la riera de la Quadra. La creuem i arribem a la urbanització Mas Carpa. Seguim pel lateral fins passar per davant del camp del Reddis i continuem per l'avinguda Tarragona fins arribar al nucli urbà de Reus.

Patrimoni natural i cultural

Els diferents pobles que configuren aquest itinerari són ben coneguts per, entre d'altres motius, configurar una de les superfícies contínues d'avellaner més importants d'Europa. De fet, prop del 90 per cent de la producció d'avellana de l'Estat es realitza al Camp de Tarragona. Aquest arbre, que en algunes de les planes més fèrtils del Camp arriba a crear autèntics boscos frescals amb arbres de notable envergadura, es cultiva des del segle IV aC. En aquest territori troben el tipus de sòl, així com l'aigua necessària per créixer i desenvolupar-se i, sobretot, les fortes ventades de mestral a l'hivern que n'afavoreixen la pol·linització. La varietat principal i autòctona més apreciada és la negreta, que sembla ser també la que té més propietats. En les cooperatives dels pobles del Camp, és un dels productes més apreciats, sobretot per a alimentació però també en forma d'olis utilitzats com a cosmètics.

Avellaner

Un altre dels elements naturals d'interès del recorregut és la zona humida del clot de Sanromà, conegut popularment com el clot de l'autopista, ja que se n'extragué terra per a la construcció de l'autopista AP-7. En el moment de l'expropiació es va prometre al propietari que no s'enderrocaria al mas, que acabà al capdamunt d'un gran pilar de terra sense cap accés, i finalment s'esfondrà. Actualment, és una gran bassa estacional que acull una gran diversitat d'espècies, especialment d'aus.

El recorregut permet observar de prop l'aeroport de Reus (que es creua per sota per un ampli túnel), que constitueix un punt important d'entrada de turistes i dinamitzador del territori. Els seus inicis es remunten al 1935, en forma de projecte de l'Aeroclub de Reus, que es va veure truncat per la Guerra Civil. Posteriorment, va ser utilitzat com aeroport militar i no va ser fins al 1992, quan va passar a ser un aeroport civil, que va anar incrementant el volum de passatgers fins a superar el milió actual, gràcies en part a les línies de baix cost. Prop d'ell, destaca el Centre d'Estudis Superiors de l'Aviació (CESDA) de la URV.

Vinyes a Mas dels Frares

Vinyes a Mas dels Frares

Camí de Montbrí a l'Arbocet

PAISATGES MIRONIANS DE MOLÍ EN MOLÍ

→ 49 km ↗ +200 m 🚶 14 h 🚴 3 h 15 min

L'olivera configura el paisatge de bona part del Camp, però especialment dels pobles que integren aquest recorregut, un territori que va captivar de ben jove l'artista Joan Miró, fins al punt que va tenir una influència decisiva en el seu art.

Descripció del recorregut

Iniciem el recorregut sortint des de Reus pel camí del Roquís, creuem amb cura les rotondes del polígon Agroreus i de la variant i seguim pel camí del Roquís amunt fins agafar a l'esquerra el camí de les Planes, direcció Riudoms. Creuem la riera i el poble de Riudoms, i sortim per l'avinguda Francesc Macià en direcció a la carretera. Creuem la rotonda amb precaució i continuem pel camí de Sardans, travessem la riera d'Alforja i seguim en direcció Montbrí. Travessem el poble i en sortim per la part sud-oest, pel camí de Vilanova, que ens durà fins l'Arbocet. Creuem la carretera i seguim recte, en arribar al camí de Mont-roig a Vilanova, el seguim a l'esquerra fins a Mont-roig. Travessem el nucli urbà fins arribar al velòdrom i punt d'informació i continuem per la riera de Vilanova fins desembocar a la riera de Riudecanyes i arribar al mar. Anem a l'esquerra i agafem tot el passeig marítim de Cambrils i Vilafortuny. A l'alçada de la platja del Cap de Sant Pere, anem a l'esquerra en direcció al càmping Sangulí, tot creuant la via del tren. Just després, anem a la dreta pel carrer de

Bassa davant de Mont-roig del Camp

Carles Roig i, en arribar a una rotonda, anem a l'esquerra amunt pel carrer de Barenys. En una corba del carrer, agafem un senderó a l'esquerra que creua el barranc de Barenys i després anem amunt a la dreta. Creuem una rotonda i continuem amunt pel camí dels Castellots. Passem per damunt de l'autovia i l'autopista i, just després, anem a la dreta i seguim paral·lels a l'AP-7 fins que el camí gira en direcció nord i arriba al camí vell de Vila-seca a Riudoms. El seguim a l'esquerra i aviat anem de nou en direcció nord, creuant la línia ferroviària i fins arribar al camp de golf d'Aigüesverds. Anem a la dreta i creuem la urbanització en línia recta fins al camí de la Font de Carbonell. Passem per damunt de la variant i agafem a l'esquerra el camí de la Pedra Estela que ens retornarà a Reus.

Patrimoni natural i cultural

Símbol de la immortalitat i esmentada des d'antic per cultures com la grega i l'egípcia, l'olivera és un dels conreus més ancestrals de l'àrea mediterrània. Van ser els àrabs els que en van promoure el conreu a partir del segle VII, tot i que ja havia arribat anteriorment a Catalunya de la mà de fenicis i grecs. Amb exemplars que sobrepassen els mil anys, tot i la dificultat de poder-ne fer una datació exacta degut al retorçament dels seus tronc i la tipologia de fusta, el seu fruit i l'oli que se n'extrau constitueixen elements bàsics i imprescindibles a les taules d'aquest territori. La varietat predominant és l'arbequina, de mida petita i que suporta molt bé el fred, que produeix un oli amb unes propietats organolèptiques molt apreciades. Bona part de la producció es comercialitza sota la denominació d'origen Siurana com a segell de qualitat i a través de les cooperatives dels diferents pobles, però també a molins privats que venen la producció pròpia.

La vida i el treball del camp van ser precisament aspectes que va viure i gaudir en primera persona el jove artista Joan Miró, quan es va retirar a Mont-roig del Camp amb la seva família a recuperar-se d'unes febres. Des de la seva masia, que va passar a dir-se Mas Miró i es pot visitar des de 2018, l'artista va acabar de concebre el seu art, impressionat pels colors de la terra, tota la diversitat d'aromes i textures i el contrast en el paisatge. Són diversos els quadres on reflecteix la seva experiència al camp, com el gran quadre ple de detalls de *La masia*, pintat entre Mont-roig i París, o *L'ampolla de vi*. Com molts dels passejos de l'artista, aquest recorregut passa també per la façana marítima i recorre el passeig de Cambrils.

Mont-roig del Camp

Església de l'Arbocet

Passeig de Cambrils

Camí de Puigcerver

DE LA MIRANDA DE PUIGCERVER A LA BARONIA D'ESCORNALBOU

→ 57 km ↗ +1.060 m 🚶 16 h 30 min 🚴 3 h 50 min

Aquesta és una ruta exigent, només apta per als més entrenats. Des de la plana de Reus ens enlairarem fins la Miranda de Puigcerver, amb espectaculars panoràmiques, per aterrar després a raconades de gran bellesa a la baronia d'Escornalbou.

Descripció del recorregut

Des de la plaça Almofter, seguim uns metres a l'esquerra l'avinguda del Comerç, agafem a la dreta el camí de la pedrera del Còbic i, posteriorment, el camí de la Dreuera en direcció Maspujols. Creuem Maspujols i agafem el camí de Roca Bruna fins trobar el camí de les Borges a l'Aleixar. El seguim a l'esquerra i, en arribar a les Borges, després d'un tram de carretera a l'esquerra, baixem pel primer tomb a la dreta cap a la riera d'Alforja. Pugem per la riera, passem per sota el nucli d'Alforja i agafem a l'esquerra el camí marcat com a PR (marques de pintura blanques i grogues) en direcció a la Miranda de Puigcerver.

Seguim pel PR fins al coll de la Teixeta, el creuem amb cura, i seguim pel PR al peu de la serra de Pradell-l'Argentera fins descendir a l'Argentera. A la part baixa del poble agafem el camí vell direcció Duesaigües i des d'allà el camí que voreja el pantà cap a Riudecanyes. Creuem la carretera, i la seguim uns pocs metres a la dreta per agafar el primer camí a l'esquerra en direcció Botarell. Aquí seguim la carretera en direcció a les Borges durant gairebé un kilòmetre fins agafar a la dreta el camí de Botarell a Riudoms. Uns 500 metres després de creuar la riera d'Alforja, sortim a la carretera i ben aviat arribem a Riudoms. Travessem el poble fins al camp de futbol, on creuem la riera de Maspujols i seguim pel camí dels Molins Nous fins a Reus.

Creu del Formatge

Ermita de Puigcerver

Paisatge natural i cultural

La Miranda de Puigcerver constitueix un punt panoràmic indiscutible del Camp de Tarragona. Datada de principis del segle XIII, es va anar ampliant amb la construcció de nous edificis per donar servei a l'increment de pelegrins devots de la Mare de Déu de Puigcerver. Ja al segle XVII l'ermita tenia les dimensions i distribució que podem observar avui en dia, en què conserva l'activitat i ofereix el servei de restaurant i hostatgeria. Diu la llegenda que el nom de Puigcerver prové d'on fou trobada la imatge de la verge, dalt del puig dins la sota d'una servera.

Des de la Miranda s'albira la recognoscible forma punxeguda de la muntanya d'Escornalbou, coronada pel castell monestir visitable actualment i que controlava el territori format pels 7 pobles de la baronia d'Escornalbou: Coldejou, Vilanova d'Escornalbou, Riudecanyes, Duesaigües, Pradell de la Teixeta, la Torre de Fontaubella i l'Argentera. En aquesta sortida es visiten tres d'aquests pobles, després de recórrer els peus de les serres de Pradell i l'Argentera, habitades pel parc eòlic més poblat del país, el parc del Trucafort, amb més de 90 molins.

El paisatge agrícola dominant a tot el territori que abraça aquesta generosa sortida està integrat majoritàriament pels cultius mediterranis per excel·lència, com són l'avellaner, l'olivera, l'ametller i el garrofer. La varietat estrella de l'avellaner és la negreta, molt apreciada pel seu excel·lent gust i la facilitat amb la que es pela un cop torrada, mentre que en l'olivera la petita arbequina n'és la protagonista, pel seu oli d'alta qualitat. En l'ametller, la varietat més apreciada és la marcona, per la seva dolçor. I pel que fa al garrofer, tot i que més desconegut, se'n cultiven una bona quantitat de varietats, que es poden distingir pel color, gruix, amplada i longitud de la garrofa.

Camí de Puigcerver

Puig d'en Cama

DEL CAMÍ AL PUIG D'EN CAMA, TALAIA DEL CAMP

→ 22 km ↗ +750 m 🚶 6 h 10 min 🚴 1 h 30 min

Recorregut curt que s'enfila fins el Puig d'en Cama i que ens permetrà descobrir els pobles propers de Castellvell, Almoſter i la Selva del Camp, així com gaudir de les panoràmiques des de les parts més altes del recorregut.

Descripció del recorregut

Sortim de Reus per la part nord, pel camí dels Cinc Ponts, que creua el barranc del Picarany i desemboca al camí vell de Castellvell a Almoſter. Anem a la dreta fins arribar a la riera, que seguim un petit tram a l'esquerra amunt. Agafem el primer camí a l'esquerra fins arribar a Almoſter, i sortim a la carretera. Continuem a la dreta tot seguint el carrer principal que creua el poble i agafem la carretera en direcció a la Selva. En un tomb de 90 graus a la dreta, deixem la carretera i seguim recte pel camí vell d'Almoſter a la Selva. En arribar-hi,

Avellaner

anem a l'esquerra fins una rotonda on agafem a l'esquerra el camí que s'enfila fins a l'ermita de Sant Pere del Puig. Continuem amunt per la pista que aviat s'estreny, fins arribar al Puig d'en Cama, a peu de la torre de guaita forestal. Continuem per la pista fins arribar al camí de la Serra, que seguim amunt a la dreta. Al coll del Bosc, anem a l'esquerra fins baixar al camí vell de Reus a Prades. El seguim a la dreta amunt un petit tram, fins agafar a l'esquerra el camí que ens durà creuant el bosc fins a Castellvell, seguint les marques grogues de la xarxa de camins del Baix Camp. Passem pel costat del trencall del camí a l'ermita de Santa Anna i creuem el poble de Castellvell fins arribar a les escoles. Anem a l'esquerra fins la urbanització del Pinar i, per l'avinguda dels Pins, desemoquem de nou al camí dels Cinc Ponts, de retorn a Reus.

Camps als peus del puig

Patrimoni natural i cultural

Amb 718 m, el Puig d'en Cama s'alça majestuosament sobre la plana conreada i forma part dels primers contraforts de les Muntanyes de Prades. Coronat per una torre de guaita forestal, esdevé un punt panoràmic que permet contemplar el mosaic agroforestal d'aquesta part del territori, un paisatge canviant que durant el segle xx ha combinat l'abandonament generalitzat del camp a tot Catalunya amb l'establiment d'urbanitzacions i l'avenç implacable del bosc. No obstant, es mantenen encara terrenys de muntanya conreats, com als voltants del mas noucentista de l'Alimbau o del Mas de Borbó (segle XIX).

Aquest recorregut també ofereix dos punts panoràmics ben especials. D'una banda, l'ermita de Santa Anna de Castellvell, construïda el segle XV per la vila de Reus, ja que fins mitjans segle XIX Castellvell no va ser municipi independent. Situada a uns 270 m

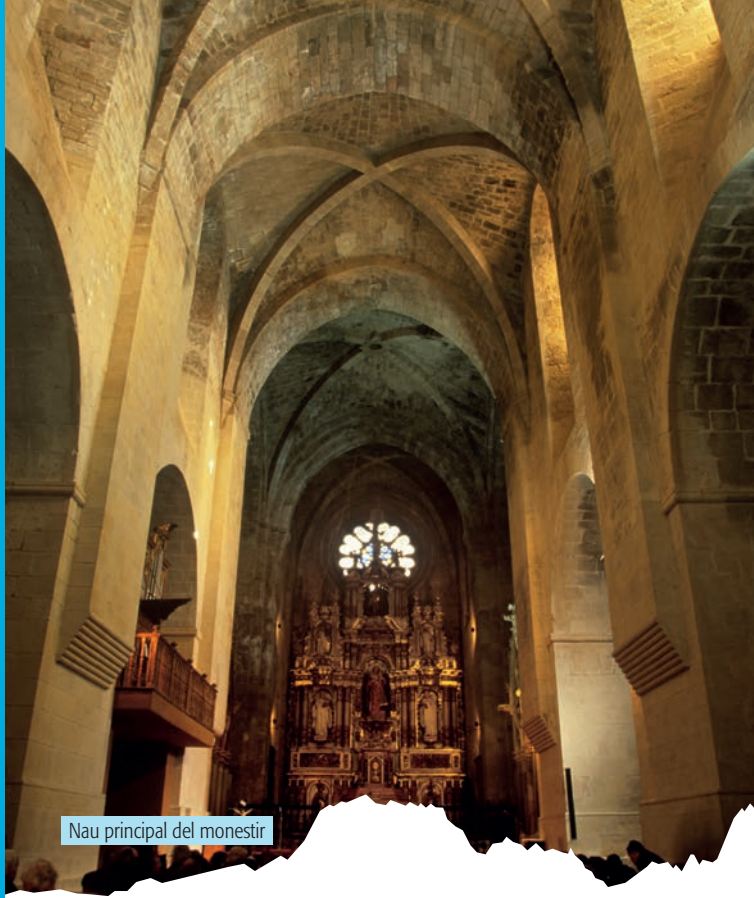
Museu de l'Oli a la cooperativa de Coselva

d'altitud, és el mirador per excel·lència de Reus, i un dels recorreguts saludables més assequibles pel caminant. Per l'altra, l'ermita de Sant Pere del Puig, de la Selva del Camp, que data originalment del segle XIII tot i que l'edifici actual és de finals del segle XIX. Situada a uns 550 m d'alçada, forma part ja de la muntanya del Puig d'en Cama i constitueix un excel·lent mirador sobre la plana del Camp de Tarragona.

Els pobles de Castellvell, Almoher i la Selva del Camp per on passa l'itinerari tenen en comú el conreu estrella del Camp, l'avellana, comercialitzada a través de les cooperatives locals, on hi destaca per la seva empenta Coselva, de la Selva del Camp. Fundada a principis del segle XX, en ple moviment cooperatiu obrer a Catalunya, actualment comercialitza una àmplia gamma de productes elaborats en base a l'avellana i l'oliva.

Vistes del vessant nord

Nau principal del monestir

DE REUS A MONTSERRAT PASSANT PER SANTES CREUS

→ 110 km ↗ +2.440 m 🚶 30 h 🚲 7 h 20 min

Aquest recorregut va molt més enllà dels camins de Reus i s'en-
dinsa al cor de Catalunya, posant de manifest la important xar-
xa de camins que connecta tot el país. Més de 100 kilòmetres
que ofereixen raconades de gran bellesa fins arribar a l'objectiu,
Montserrat, la muntanya sagrada o màgica.

Descripció del recorregut

Tot i que actualment diferents curses proposen fer el recorregut en
menys de 24 hores, aconsellem al caminant avesat a gaudir del ter-
ritori a dividir el traçat en 3 etapes, totes elles prou exigents i que
superen els 30 km.

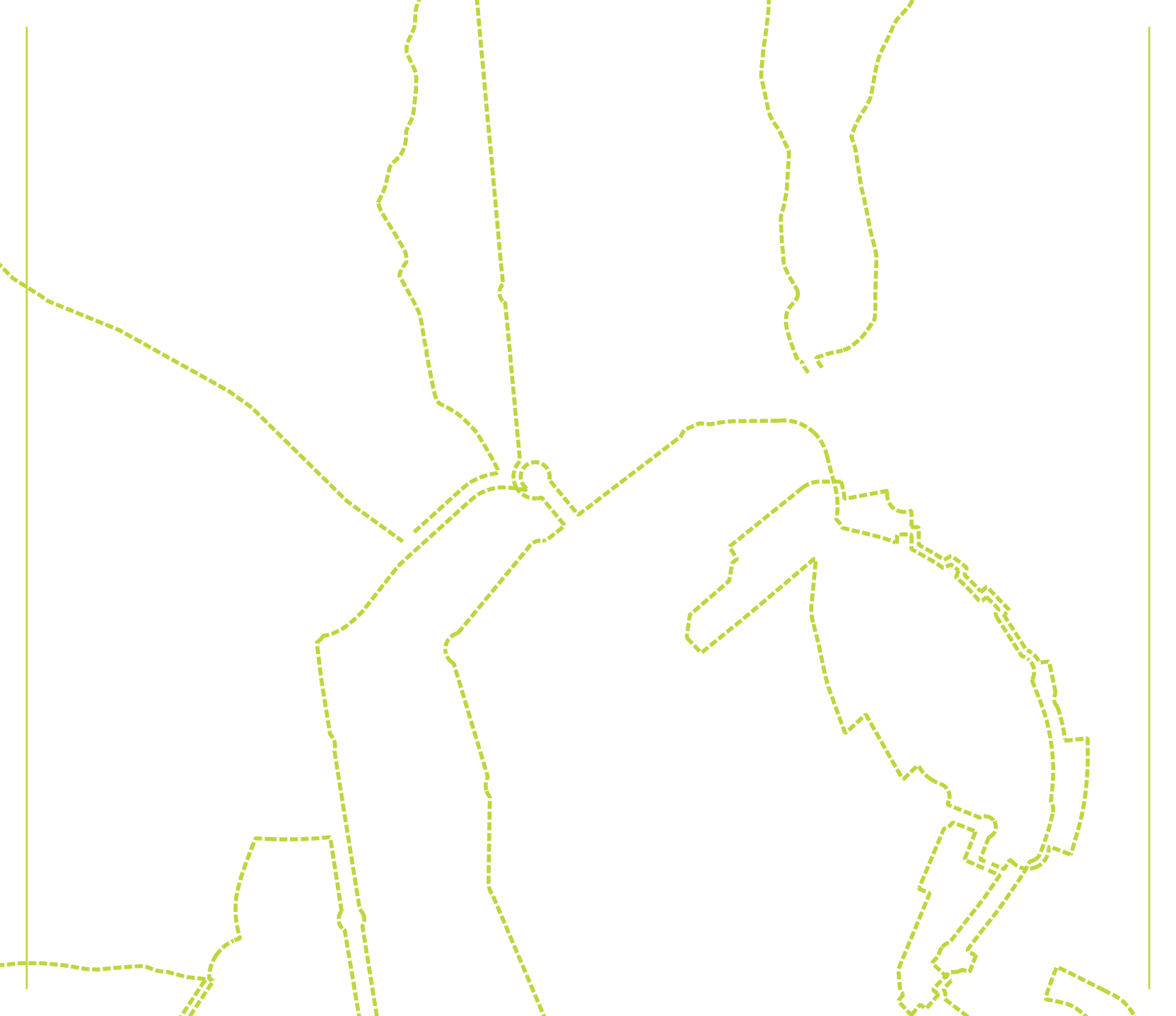
La primera etapa, d'uns 37 km i uns 340 m de desnivell positiu
acumulat, cobreix el trajecte de Reus a Santes Creus, passant per
Vilallonga, Vallmoll i l'Alió fins arribar al reial Monestir, on podrem
descansar i visitar un dels monestirs integrants de la ruta del Cister.

Un cop recuperades les forces, la segona etapa de més de 40 km
i uns 1050 m de desnivell positiu acumulat, surt ja de l'Alt Camp i
s'endinsa en l'Alt Penedès. Gairebé tot el desnivell de la jornada es
realitza pujant a l'ombra del Montagut, per seguir després cap a la
Llacuna i Sant Joan de Mediona. L'etapa finalitza a la propera Font
del Bosc.

L'última etapa, amb prop de 32 km i de nou uns 1050 m de desnivell
positiu acumulat, encara ja l'objectiu de Montserrat, que veurem du-
rant bona part del recorregut. Arribarem primer a Piera, a la comarca
de l'Anoia, per seguir cap a Collbató. Des d'aquesta població del Baix
Llobregat enfilarem la pujada definitiva cap al monestir de Montser-
rat, tot passant per l'ermita de Sant Miquel.

Monestir i albereda de Santes Creus

Telèfons:

977 010 010
Ajuntament de Reus

+info:

www.reus.cat/rutesreus

Reuscity

Descarrega't l'aplicació per a mòbil:

DISPONIBLE A
Google Play

Descarrega-la al
App Store

AJUNTAMENT DE REUS

REUSsmartCITY